

1. Ogahiy M. G‘azallar devoni. – Toshkent: Fan, 1971.
2. Yoqubov H. Mumtoz adabiyot poetikasi. – Toshkent: Universitet, 2005.
3. Sirojiddinov S. O‘zbek mumtoz adabiyoti tarixi. – Toshkent: O‘zbekiston Milliy ensiklopediyasi, 2010.

INGLIZ TILI TALABALARIDA YOZMA NUTQ KO‘NIKMASINI TAKOMILLASHTIRISHNING SAMARALI USULLARI.

Abdiolimova Qizlarxon Subhonali qizi

Farg‘ona davlat universiteti, tayanch doktoranti, abdiolimovaqizlarxon@gmail.com, Tel: +998901515651

Qahhorova Mavluda Mukarramovna

Farg‘ona davlat universiteti nemis tili kafedrası katta o‘qituvchisi, professor.

Annotatsiya. Mazkur maqolada ingliz tili talabalarida yozma nutq ko‘nikmasini takomillashtirishning nazariy asoslari va amaliy yo‘llari tahlil qilinadi. Yozma nutqni rivojlantirishda kommunikativ yondashuv, jarayon–mahsulot modeli hamda hamkorlikda yozish strategiyalari asosiy omillar sifatida ko‘rsatildi. Tadqiqot natijalari ingliz tili o‘qituvchilari uchun yozma nutqni samarali shakllantirishga oid metodik tavsiyalarni ishlab chiqishga xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: yozma nutq, til ko‘nikmalari, kommunikativ yondashuv, jarayon–mahsulot modeli, hamkorlikda yozish.

EFFECTIVE METHODS OF IMPROVING WRITING SKILLS AMONG ENGLISH LANGUAGE STUDENTS

Annotation. This article examines the theoretical foundations and practical methods for improving writing skills among English language students. The communicative approach, process–product model, and collaborative writing strategies are highlighted as key factors in developing effective writing skills. The findings contribute to methodological recommendations for English language teachers to enhance students’ writing proficiency.

Keywords: writing skills, language competence, communicative approach, process–product model, collaborative writing.

ЭФФЕКТИВНЫЕ МЕТОДЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ НАВЫКОВ ПИСЬМЕННОЙ РЕЧИ У СТУДЕНТОВ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Аннотация. В статье рассматриваются теоретические основы и практические методы совершенствования письменной речи студентов, изучающих английский язык. Коммуникативный подход, модель процесс–продукт и совместное письмо выделены как ключевые факторы развития навыков письменной речи. Результаты исследования направлены на разработку методических рекомендаций для преподавателей английского языка.

Ключевые слова: письменная речь, языковые навыки, коммуникативный подход, процесс–продукт, совместное письмо

Kirish. Hozirgi globallashuv jarayonida ingliz tili ta’limining asosiy maqsadlaridan biri — talabalarni og‘zaki va yozma muloqotga tayyorlashdir. Til kompetensiyasining muhim tarkibiy qismi bo‘lgan yozma nutq ko‘nikmasi zamonaviy jamiyatda nafaqat akademik muvaffaqiyat, balki kasbiy raqobatbardoshlik uchun ham zarur sanaladi. Xalqaro ta’lim standartlari (CEFR) ham yozma nutqni kommunikativ kompetensiyaning ajralmas elementi sifatida belgilab beradi. Shu sababli, til o‘rgatish jarayonida yozuv ko‘nikmalarini shakllantirishga alohida e’tibor qaratish dolzarb vazifa hisoblanadi. Aksariyat talabalar og‘zaki nutqda faol bo‘lsa-da, yozma nutqda grammatikani to‘g‘ri qo‘llash, boy va aniq leksikani tanlash, matn tuzilishini mantiqan izchil tashkil etish kabi ko‘plab qiyinchiliklarga duch keladi. Bu holat, ko‘pincha, yozma nutqni tizimli va bosqichma-bosqich rivojlantirishga yetarli e’tibor berilmasligi, yozuv mashg‘ulotlarining yuzaki tashkil etilishi yoki an’anaviy metodikalarga tayanib qolish bilan izohlanadi. Yozma nutqni shakllantirish jarayoni og‘zaki nutqdan farqli ravishda ko‘proq rejalashtirish, tahrirlash, mazmunni tartibli ifodalash va grammatik shakllarni ongli qo‘llashni talab qiladi. Bu jarayon nafaqat til bilimini, balki tafakkur, tahlil, tanqidiy yondashuv va ijodkorlikni ham rivojlantiradi. Shu bois yozma nutq

ko‘nikmalarini bosqichma-bosqich, nazariy va amaliy jihatdan mukammal shakllantirish zamonaviy til ta’limining ustuvor yo‘nalishlaridan biri bo‘lib, bu yo‘nalishda kommunikativ yondashuv, jarayon–mahsulot modeli va innovatsion metodlarning uyg‘unligi muhim ahamiyat kasb etadi.

Adabiyotlar tahlili. Tribble, Hyland va Raimeslarning tadqiqotlarida yozuv jarayoni bosqichma-bosqich rivojlantirilishi kerakligi ta’kidlanadi. Vygotskiyning “yaqin rivojlanish zonasi” nazariyasi esa hamkorlikdagi yozish jarayonining samaradorligini ilmiy asoslaydi. Graham va Perin esa yozma nutqni o‘rgatishda jarayon–mahsulot modelining natijadorligini eksperimental ravishda tasdiqlagan.

Tadqiqot metodologiyasi. Ishtirokchilar: Farg‘ona davlat universiteti filologiya yo‘nalishida tahsil olayotgan 2-kurs talabarlari (n=45).

Davomiyligi: 1 semestr (16 hafta).

Usullar: diagnostik yozuv ishlari, nazorat guruhi va tajriba guruhi bilan solishtirma tahlil; jarayonli yozish bo‘yicha mashg‘ulotlar; hamkorlikdagi yozuv topshiriqlari.

Baholash mezonlari: CEFR yozma nutq ko‘rsatkichlari (content, organization, vocabulary, grammar, coherence).

Natijalar va ularning tahlili. Tajriba guruhi bilan o‘tkazilgan yozuv mashg‘ulotlaridan so‘ng talabalar yozuvlarining umumiy bahosi o‘rtacha CEFR B1 → B2 darajasiga oshgan. Ayniqsa, matn tuzilishi va mantiqiy bog‘liqlik jihatidan aniq yuksalish kuzatildi.

1-jadval. Nazorat va tajriba guruhlarining o‘rtasidagi farq (o‘rtacha ball).

Ko‘rsatkichlar	Boshlanishida	Yakunida (Nazorat)	Yakunida (Tajriba)
Content	3.1	3.3	4.2
Organization	2.8	3.0	4.1
Vocabulary	3.0	3.2	4.0
Grammar	2.7	3.1	3.9
Coherence	2.6	3.0	4.0

Natijalar shuni ko‘rsatadiki, kommunikativ yondashuv va hamkorlikda yozish topshiriqlari talabalar faoliyatida motivatsiya va o‘zaro yordamni kuchaytiradi, bu esa yozuv sifatiga bevosita ta’sir qiladi.

Xulosa. Yozma nutqni samarali rivojlantirish jarayoni kompleks yondashuvni talab qiladi. O‘tkazilgan tahlillar va tajriba natijalari shuni ko‘rsatadiki, jarayon–mahsulot modeli va hamkorlikdagi yozuv strategiyalarini birlashtirish talabalar yozuv kompetensiyasini sezilarli darajada oshiradi. Jarayonli yozish bosqichlari (rejalashtirish, birlamchi matn yaratish, tahrirlash va yakuniy versiyani ishlab chiqish) orqali talabalar yozuv jarayonini ongli tarzda boshqarishni o‘rganadi. Shu bilan birga, mahsulotga yo‘naltirilgan yondashuv matnning yakuniy sifatiga e’tibor qaratish imkonini beradi. Talabalar o‘rtasida o‘zaro tahlil (peer review) va fikr almashish jarayonlari ularning til sezgirligini oshiradi, xatolarni mustaqil aniqlash ko‘nikmasini shakllantiradi hamda ijodiy fikrlashga undaydi. Bu esa yozma nutq sifatining grammatik, leksik va mantiqiy jihatlarida sezilarli ijobiy o‘zgarishlarga olib keladi. Hamkorlikdagi yozuv strategiyalari, shuningdek, talabalar motivatsiyasini oshirish, tilni faol qo‘llashga undash va muloqot ko‘nikmalarini rivojlantirishga ham xizmat qiladi. Umuman olganda, yozma nutq ko‘nikmalarini rivojlantirishga zamonaviy metodik yondashuvlarni tatbiq etish nafaqat talabalar til kompetensiyasini oshiradi, balki ularni mustaqil, ijodkor va tanqidiy fikrlaydigan shaxs sifatida shakllantirishga ham xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Tribble, C. (1996). Writing. Oxford University Press.
2. Hyland, K. (2003). Second Language Writing. Cambridge University Press.
3. Raimes, A. (1983). Techniques in Teaching Writing. Oxford University Press.
4. Graham, S. & Perin, D. (2007). Writing Next. Alliance for Excellent Education.
5. Vygotsky, L. (1978). Mind in Society. Harvard University Press.

TARIXIY BOSQICHLARDA NUTQ TERAPIYASINING SHAKLLANISHI VA UNING ZAMONAVIY RIVOJLANISHIGA TA’SIRI

Samarqand Kimyo Xalqaro Universiteti
Logopediya yo‘nalishi MSPD-S-251U talabasi
Umarova Rahima Muxammad qizi